

Urunk színeváltozása (augusztus 6.) Mt 17,1-9

„Uram, jó nekünk itt lennünk...”

Nemcsak Jézus nyilvános működésének van története, hanem a Jézusban való hit fejlődésének is van egy történeti folyamata. Mindenképpen el kell gondolkodnunk azon, hogy melyik pillanatban ismerték fel a tanítványok Jézusban Isten végidőbeli prófétáját, a Messiást is. Túl a szakasz történetiségén, a színeváltozás elbeszélése a Jézus-megértés történetében kulcsfontosságú szakasz. Az elbeszélő mindkét szempontot egyszerre érvényesíti, leírja a külső történéseket, valamint a tanítványok belső reflexióit, hitbeli következtetéseit is. Az elbeszélés a héber midrás műfaját követi, vagy apokaliptikus látomásnak is tekinthető, amelyben a történeti és a tanító elemek nehezen különíthetők el egymástól. Az elbeszélő az őszösvetségi Isten-jelenések leírásának technikáját alkalmazza és szótárát használja. A mennyei fény, a mennyei hang, a prófétai szereplők, Mózes és Illés megjelenése (3. v.) mind azt kívánja hangsúlyozni, hogy itt az üdvtörténet jeles személyiségének megnyilatkozásáról van szó. Az apostolok viselkedése zavart, Péter monológja pedig inkább egy eksztatikus élmény hatása alatt álló ember beszéde, mint a higgadt tanító megfontolt szava (4b). A történet Szent Lukács-i változata utal is erre, amikor az evangélista megjegyzi, hogy Péter maga sem tudta, mit beszél (Lk 9,33). Máténál a történet bevezetése (1. v.) és a zárata (9. v.) teljesen hétköznapi elbeszélés, közben található az eszkatológikus és tanítáorientált szakasz. Mindezek ellenére nem tudjuk meg, hogy az esemény pontosan hol történt. Számos szerző párhuzamot vont Jézus megkísértésének jelenete (5,8-10) és a színeváltozás jelenete között. Szerintük egymással ellentétes, de mégis Jézus isteni küldetését megvilágosító elbeszélésről van szó. Megtévesztő, hogy az elbeszélés a „vízió, látomás” (9. v.) szót használja, amelyet a modern történészek (Ernest Renan is) félreértettek, gondolván, hogy az apostolok elaludtak, és álmodták a történeteket. Aki így gondolkodik, nemcsak hitetlen, hanem nincs tisztában az antik műfajok használatával. Az antik elbeszélésekben, az apokaliptikus irodalomban a sok látomás az eszkatológikus tanítás átadására szolgál, az Isten világá-

ról, ítéletéről és a mennyországról közöl tanítást. Máté elbeszélését biztosan nagyon befolyásolta Dániel próféta látomásos prózája (Dán 8,16–17). A látomás mondandója viszont a feltámadt Jézusról közöl tanítást, és nem a tanítványaival vándorló Mesterről. Mózes és Illés megjelenése nem annyira a törvény és a próféták tanúságtételére akar utalni, mint azt legtöbb magyarozó megjegyzi, hanem a végidő prófétai személyiségeiként és tanúiként tűnik fel a történetben. Hasonlóan kinyilatkoztató elbeszélés, mint Jézus megkeresztelkedése, hiszen a mennyei hang, az Isten hangja is az ott elhangzottakat ismétli el: „Ez az én szeretett Fiam!” (Mt 3,17).

A történetben érdekesen ütközik egymással a kinyilatkoztató és a tanítványi szemléletmód. Az isteni deklarációkra Péter mint a tanítványok megszemélyesítője lelkes, de zűrzavaros nyilatkozattal válaszol.

A mély vallási élmény lényege, hogy szavakkal nagyon nehéz megfogalmazni. Egy másik valóság megtapasztalása nehezen írható le egy olyan nyelven, amelynek minden szava a földi valóság tapasztalatára épül. A színéváltozás jelentésének értelmezése emiatt szükségszerűen csonka marad mindenkorra. De jelzi azt a nagy változást, amely az apostolok gondolkodásában végbement, amikor Jézus messiási voltát megtapasztalták. Nemcsak egy új felismerésről van szó, hanem arról is, hogy ez a felismerés a személyiségükben mélységes változást eredményez. A legkiválóbb szenteknek az Isten-élménye hasonló mélységű volt. Ilyen Isten-élmény nélkül a hit csupán tan lesz, és nem átél, átadni kívánt valóság.